

Природни брошки: Вълшебният свят на златките!

Какво е златка?

Знаеш ли, че в природата има бръмбари, които блестят като съкровища? Някои от тях наричаме **златки**, а учените ги наричат бронзовки (семейство *Buprestidae*). Те имат лъскави тела – сребристи, златисти, зелени или сини, често с металически отблясък. Изглеждат като живи брошки, които природата е прикрепила към цветята и дърветата!

Как изглеждат?

Бръмбарите са дълги около 1.5 – 2.5 сантиметра. Имат гладко, цилиндрично и стеснено назад тяло. Като повечето бръмбари имат твърди горни крила (елитри) и летят с намиращите се под тях меки криле.

Какво обичат да похапват?

Някои златки са големи почитатели на цветния прашец, което ги прави полезни за цветята, защото им помагат при опрашването, както пчелите.

В гората бръмбарите си похапват крехките листа на дърветата, а ларвите им се хранят с дървесина. Ако

направят много ранички, дървото може да се разболее!

Къде можем да ги видим?

Златките обичат топлото време. Можеш да ги откриеш в паркове, градини и поляни, върху рози и други цветя. В гората се припичат на слънце по листа и клони на дървета и храсти.

Как се ражда една природна брошка?

Женската снася яйцето си в почвата или на дърво – болно, гниещо или обгоряло. Мястото е богато на органичен материал, който ще бъде храната на ларвата!

От яйцето се излюпва ларва, която живее до 3 години под земята или в дървото. Обикновено тя е плоска, с много широка предна част. Изключения са теснотелите златки, чиито ларви са с тясно и дълго тяло, завършващо с

Ларва

Сн.: <https://bugguide.net/>

двойка шипчета. Когато е готова да се преобразува, тя спира да се храни. След кратка вълшебна промяна излиза блестящ и летящ бръмбар, търсещ крехки листа и цветен прашец.

Обикновено представителите на семейство *Buprestidae* се заселват във физиологично отслабнали дървета. Ларвите им преработват загиващата дървесина във вещества, годни за обогатяване на почвата. Свидетелства за тяхното присъствие са характерните ходове под кората и тесните тунелчета навътре в дървесината, а през елипсовидните отворчета на кората излизат красивите бръмбарчета. В България има над 180 вида златки, но тук сме добавили снимки на най-често срещаните.

Тревога за гората: Златките са красиви и важни, но... ако станат твърде много, те се заселват и в здрави дървета. Тогава техните ларви могат да доведат до унищожаване на единични и групи дървета. Затова лесовъдите ги наблюдават и се стараят да предпазват гората.

Тополова петниста златка
Trachyderis picta

Медна златка
Perotis lugubris

Черна златка
Capnodis tenebrionis

Голяма тополова златка
Poecilnota variolosa

Синя златка
Phaenops cyanea

Кипарисова златка
Lamprodila festiva

Липова златка
Lamprodila rutilan

Пожарищна златка
Melanophila acuminata

Зелена теснотела златка
Agrilus viridis

Забавна задача за малките изследователи:

Открий златка в природата и я нарисуй! Какъв цвят е? Къде я видя? Какво правеше? Можеш и да направиш снимка – но не я хващай с ръце, нека я наблюдаваме, без да я плашим.

Знаеш ли, че...?

В България се среща бръмбар с популярното име зелена златка (*Cetonia aurata*). Той обаче е от семейство Листороги бръмбари, за което ще разкажем нататък...

Снимка: <https://bugguide.net>

Д-р инж. Петя МАТЕВА
Изпълнителна агенция по горите